

<http://doi.org/10.31861/pytlit2022.106.051>

УДК 821.111(73)Док.09

ЕВОЛЮЦІЯ ТВОРЧОГО МЕТОДУ Е. Л. ДОКТОРОУ

Леся Григорівна Гладкоскок

orcid.org/0000-0002-6447-4729

l.hladkoskok@chnu.edu.ua

*Кандидатка філологічних наук, доцентка
Кафедра іноземних мов для гуманітарних факультетів
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вул. Коцюбинського, 2, 58002, м. Чернівці, Україна*

Ірина Саркісівна Мурадханян

orcid.org/0000-0003-4677-0986

i.muradhanyan@chnu.edu.ua

*Кандидатка філологічних наук, доцентка
Кафедра іноземних мов для гуманітарних факультетів
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вул. Коцюбинського, 2, 58002, м. Чернівці, Україна*

Галина Ярославівна Семен

orcid.org/0000-0001-7050-3357

sunny.day8820@gmail.com

*Кандидатка філологічних наук
Чернівці, Україна*

Анотація. Висвітлено еволюцію творчого методу Едгара Лоренса Доктороу (1931–2015) – американського прозаїка, у доробку якого 12 романів, 4 з яких було екранізовано, 3 томи оповідань та 1 сценічна драма, редактора та науковця. Письменник неодноразово подавав автокоментарі до своїх творів, а його інтерв'ю стали необхідним джерелом їх розуміння. Доктороу послідовно боровся з традиційним підходом до літератури. Розгляд еволюції творчого методу Е. Л. Доктороу проводився у два етапи. Спочатку на основі літературних праць виділено основні характерні риси творів, далі за допомогою компаративного методу здійснено зіставлення двох основних романів – „Регтайм” та „Озеро Гагари” з точки зору еволюції письменницького зображення.

З'ясовано, що характерними рисами творів виступають порушена хронологія, поєднання реальності з вимислом, зображення персонажів у момент найбільших змін, злиття різноманітних жанрів мистецтва, що знаходить своє відображення у стилі, надмірне захоплення натуралістичними деталями. Роман „Регтайм” – це об'єктивна, авторська розповідь, „Озеро Гагари” – монолог оповідача від першої особи (I-form). У романі „Регтайм” прозаїк об'єднав стиль „нового журналізму” з „ретро”. „Озеро Гагари” – спроба створити головний образ новими, іншими засобами, передати невичерпну повноту життя. У романі „Регтайм” поєднується література і музика, у романі „Озеро Гагари” – проза та поезія верлібру.

Ключові слова: еволюція; творчий метод; Е. Л. Доктороу; типи оповіді; автокоментар; компаративний метод.

Едгар Лоренс Доктороу (1931–2015) – американський письменник, автор ряду літературних творів, серед яких романи „Ласкаво просимо у важкі часи” (“Welcome to Hard Times”, 1960), „Великий, як життя” (“Big as Life”, 1966), „Книга Даніеля” (“The Book of Daniel”, 1971), „Регтайм” (“Ragtime”, 1975), „Озеро Гагари” (“Loon Lake”, 1980), „Всесвітня ярмарка” (“World’s Fair”, 1985), збірка „Життя поетів” (“Lives of the Poets”, 1984) та ін. Письменник удостоївся ряду літературних відзнак, зокрема, „Регтайм” отримав премію національного об'єднання критиків 1975 року.

Книги видавались окремими виданнями, журнали „Весвіт” та „Иностранная литература” на своїх сторінках знайомили читацьку публіку з творчістю письменника. Оскільки літературна діяльність Е. Л. Доктороу викликала неабиякий інтерес та суперечливі тлумачення, знаходимо також критичні статті, відгуки, інтерв'ю з письменником та його пояснення процесу власної творчості. Справді, романи та оповідання зовсім не схожі на класичну літературу. Доктороу послідовно бореться з традиційним підходом до різноманітних жанрів. У цьому він не самотній. Дослідники не раз проводили паралелі між Доктороу, Куртом Воннегутом та Дос Пассосом. Позиція Доктороу полягає у тому, що для відображення разючих змін у суспільстві, відносин між людьми, катаклізмів у розвитку цивілізації не можна послуговуватися тими методами,

що вже сформувалися в літературі.

До творчості Е. Л. Доктороу зверталися такі дослідники, як О. Зверев, М. Анастасьєв, Я. Засурський, О. Ткаченко, І. Королева, В. Шейнкер, Г. Мілс, Дж. А. Стейд. У критичних статтях, передмовах та післямовах до літературних праць знаходимо тонкий, точний та глибокий аналіз творчого методу письменника, визначення ролі митця у літературному процесі, його внеску в скарбницю засобів досягнення художнього зображення дійсності. Деякі праці висвітлюють особливості стилю окремих романів. До загальної картини літературно-критичних оглядів додаються також враження перекладачів творів, як-от невелика за обсягом, але змістовна розвідка Мара Пінчевського.

Дослідження проводилось у два етапи. Спочатку на основі праць автора виділено основні характерні особливості його творів. Далі, за допомогою компаративного методу, здійснено зіставлення двох основних романів Е. Л. Доктороу – „Регтайм” та „Озеро Гагари” – у плані еволюції методів, використовуваних письменником.

Характерними рисами творчості Доктороу можна вважати такі:

1. Фрагментарність композиції, одночасний рух оповіді в різних напрямках, незвичність сюжетів та побудови твору, перекручену хронологію.

2. Поєднання реальності з вимислом, фантазії автора та документів певної епохи, введення у оповідь як дійсно існуючих осіб, так і створених уявою письменника.

3. Своєрідне зображення персонажів, що відбувається завжди на зламі, гострому, болючому, часом навіть хворобливому.

4. Злиття різноманітних жанрів мистецтва, показ дійсності через сприйняття автора, неповторність кожного окремого твору знаходить своє відображення у стилі, що у свою чергу впливає на підбір лексики, побудову речень, мовну характеристику персонажів, використання певних стилістичних засобів – гіперболи, різноманітних видів повтору тощо. Особливу увагу привертають типи оповіді.

5. Натуралістичні, іноді відштовхуючі деталі підкреслюють достовірність зображення, наближення до дійсності. Проте надмір

таких явищ у творі, втрата міри, згубний вплив скепсису та уїдливої іронії викликає неприйняття у читача, негативну реакцію, знижує літературно-художню цінність твору.

Зупинимось на кожному із пунктів детальніше.

1. Нагромадження різноманітних сюжетних ситуацій, персонажів, конфліктів не дають можливості зосередитись на головній ідеї твору. Як зазначає О. Зверев, у творах Доктороу „домінанта губиться у строкатості зовнішніх прикмет оповіді” (Зверев 1984: с. 222). Критик визначає домінанту, що становить стрижень сюжету в романах „Регтайм” та „Острів Гагари”, як шлях, який нікуди не веде. Невлаштованість, невпорядкованість, дискомфорт персонажів тісно пов’язані з дорогою без задалегідь окресленого маршруту. У своїй програмній статті „Пафос нашого покликання” Е. Л. Доктороу підкреслював неможливість використовувати традиційні методи у літературі, оскільки рівень суспільного страждання, горя, непевності для такого підходу занадто всеохоплюючий та важкий.

І. Королева та В. Шейнкер вживають інше визначення стосовно роману „Регтайм” – потік, але не почуттів, а поступове розгортання у часі окремих епізодів, що постійно змінюють один одного. Темп оповіді зростає, оскільки життя, сам час, який зображує письменник, вимагає швидкості, вміння слухати ритм епохи. Так дослідники пояснюють неможливість для Доктороу використовувати досвід своїх попередників та справедливо відзначають, що у романі „Регтайм” немає авторських відступів, ліричного опису почуттів (Королева и Шейнкер 1985: с. 144).

2. Критики робили закиди Е. Л. Доктороу щодо явних відхилень від перебігу історичних подій, зображення та подання певних фактів. Автор вводить у тексти романів постаті знаменитостей, але вагомість їх навмисне знижується, істина, правда, історичний факт поступається місцем фантазії, вимислу, іронічному або сатиричному зображенню. Те, що мало бути предметом захоплення, нівелюється, зменшується у ціні і, навпаки, окремі деталі та факти виступають на перший план. Введення у текст, що повинен бути зразком художнього стилю, белетристики, справжніх або зімітованих цитат із періодичних видань певного часу, не був новинкою. До цього засобу вдавалися й інші художники слова, як-от Курт Воннегут чи Дос Пассос, але Доктороу

намагається довести його до завершеності. У текстах романів з'являються назви газет та журналів, що виходили в ті часи. Іноді посилання можуть бути непрямі, джерело точно не вказано, коли мова йде про банду нью-йоркських гангстерів, певно, з метою показати необхідність конспірації або забудькуватість персонажа, від імені якого ведеться оповідь. Газетний стиль, публіцистичні вкраплення звучать дисонансом, а водночас розширюють горизонти, створюючи ілюзію достовірності. Мандрівки персонажів збагачують, але й знищують їх.

3. Персонажі творів зображуються окремими влучними штрихами. Їх важко зрозуміти і сприйняти одразу. Мар Пінчевський, перекладач творів Доктору, у статті „Сумна історія (нотатки перекладача)” зазначає, що волею автора читачеві часом і справді буває важко збагнути, про кого йде мова у даному розділі (Пінчевський 1982: с. 148).

Біллі Батгейт з однойменного роману стрибає у човен, де буде скоєно вбивство, всіма силами старається зайняти своє місце у банді. Це для нього шлях для реалізації свого бажання бути сильним та впливовим. Проте сам він усвідомлює, яке жалюгідне його оточення, якою непоказною видається вечірка п'ятнадцятирічного хлопця у дитячому притулку. Підлітки вбираються у лахміття, що має символізувати їхнє майбутнє, але знайдені ці костюми та сукні на сміттєзвалищі у підвалі Покидька, їх однолітка, що систематично підбирає мотлох у кварталах одного з найбільших та найбагатших міст світу. Персонаж у романі має ім'я та прізвище.

В основу оповідання „Будинок на рівнині” лягли реальні факти, взяті з бульварної преси. В Чикаго емігрантка з Норвегії Белла Паульсон вбивала своїх родичів, попередньо купуючи страхування на їхнє життя. Оповідання написано від імені вісімнадцятирічного Ерлі. У творі не збігаються імена, біографічні факти. Письменник змальовує „ферму смерті”, підсвідомий механізм, який дозволяв Беллі Паульсон розцінювати свої вчинки як необхідні та нормальні, хоч це був яскравий приклад кримінального безумства, котре стає світоглядом, світосприйняттям, зло має в цьому разі позитивне забарвлення. Скоєні жахливі злочини, чимало з них продуманих і прорахованих, що так

і залишились непокараними та нерозкритими, тоді як у в'язницю потрапляє невинна людина. Письменник показує психологію масових вбивств, але ззовні – все виглядає нормальним, ніби все так і повинно бути. Мотивуються вчинки лише прагненням забезпечити себе. У творі акцентується повна відсутність поняття гріха, нехтування першою заповіддю Божою „Не убий”, немає ні встиду, ні совісті, ні людяності. Сухо і скупко описано зовнішність, персонажі маломовні, розмови їх примітивні, що відображається й у пунктуації – відсутнє виділення прямої мови. Вживаються перспекції та ретроспекції. Ерля дізнається про все, що трапилося пізніше.

4. Творчість Е. Л. Доктороу характеризує своєрідне злиття жанрів мистецтва. У романі „Регтайм” література поєднується з музикою, роман „Озеро Гагари” виступає синтезом поезії та прози. Показ дійсності через сприйняття автора можна проілюструвати на прикладі повісті „Життя поетів” (Доктороу 1988). Оповідь ведеться від першої особи (I-form). Розпочинає автор у розмовному стилі так, буцімто розмовляє сам із собою, розповідає про своє здоров'я, таємниці особистого життя, цитує Делмора Шварца (1913–1966), американського поета, прозаїка та літературного критика. І серед цього потоку виникають образи безпосереднього сприйняття, щось привертає його увагу, якісь малі дрібнички, і оповідь переривається зауваженнями щодо них. Розповідь характеризується передбачуваністю, це роздуми вголос про знайомих, рідних, їх особисте життя, що поєднуються із зауваженнями про будівельні роботи, про риштування в будинку напроти. Автор нарешті зрозумів, що там відбувається, але читач поки що про це не проінформований. Знову повертається до попередніх тем про особисте, ділиться відкриттям: прагнення до самотності має характер пандемії. Гумор будується на протиставленні абстрактного та конкретного: в очах – відчай, у нирках – каміння (Доктороу 1988а: с. 110). З'являються реалії американського способу життя: лікар-психіатр, заняття спортом, клуби за інтересами. Такий спосіб подачі художнього матеріалу вимагає і відповідних засобів, а саме повтору окремих лексичних одиниць (до 8 разів). Автор відчуває зміни: дедалі менше людей читають книги, чимраз більше слухають записи мініатюрних магнітофонів, і дивується, використовуючи

риторичне питання: хто ж ці люди? Вони слухають і слухають, вертаючись у стан неграмотності. Далі розповідь про 11 видів головних уборів. І нарешті автор все-таки ділиться з читачем тим, які саме ремонтні роботи здійснюються у будинку напроти: робітники розбивають цегляну стіну. У тексті, крім прямого цитування, зустрічається алюзія на В. Шекспіра: темношкіра леді сонетів покидає Афіни і далі подорожує до Єгипту. А суперником автора стає весь білий світ (Доктороу 1988а: с. 117). Автор молиться і просить Бога врятувати нас усіх від насильства, організованого та неорганізованого, згадує спортсменів, художників, кінозірок, вплітаючи їх імена у свою розповідь. Дізнаємося і про пору року, коли це все відбувається: кінець зими – початок весни.

5. Будучи новатором у літературі, який завжди шукав нових засобів для відтворення дійсності, осмислення процесів, що відбуваються у суспільстві, Доктороу часом втрачає міру, збивається на сенсаційність, подає натуралістичні деталі, захоплюється занадто інтимними подробицями близьких відносин персонажів, що зменшує цінність його літературних пошуків, а подекуди навіть шокує.

Важливо звернутись до інтерв'ю з Е. Л. Доктороу, які він давав протягом свого життя. Тут знаходимо питання та відповіді на них. Автор відповідав щиро, правдиво та відверто. Як сам письменник пояснював свої пошуки?

Американський журнал „Сатердей рев'ю” вмістив розмову критика Гіларі Мілса з письменником, у перекладі Мара Пінчевського вона була опублікована журналом Всесвіт (Доктороу 1982: с. 150–153) під назвою „Е. Л. Доктороу про себе й про літературну діяльність”.

Письменник стверджує: всі книжки – це уявний відбиток його власної особи, і зізнається, що „Книгу Даніеля” спершу було написано у хронологічному порядку як хронологічно-послідовну оповідь. Письменник у розпачі пошматував рукопис і знову розпочав саме так, як треба було. Іноді писав по 50–100 сторінок підряд, а потім викидав і писав спочатку. Сюжет розвивається у процесі роботи, а не вибудовується заздалегідь. Писати день у день – це робочий метод Е. Л. Доктороу. На питання про те, скільки чорнових варіантів „Озера Гагари” автор викинув, відповідь

була: не менше п'яти.

Висловлювання „в лоб” знецінює твір, почуття любові, ненависті повинні впливати із самого твору, як його складовий елемент. На питання, чи прагне робити кожен новий твір кращим за попередній, Е. Л. Доктороу відповів, що весь час прагне вдосконалюватися. Іти далі, зростати, копати глибше, казати щоразу нове слово. Письменник визнавав, що це надзвичайно, страшенно важко і зазначав, що у новій книжці хотів би приділити більше уваги мові, ніж дії. Доктороу вважав, що форма має відповідати змістові даного твору, а літературна техніка не диктує зміст. „Я написав 5 книжок, але мої знання не зросли, а зменшилися. <...> [письменнику] треба не ніжитися в промінні здобутої слави, а бути там, де справді страшно” (Доктороу 1982: с. 153).

Порівняння двох романів прозаїка „Регтайм” та „Острів Гагари” було здійснено М. Анастасьєвим у статті „Текст роману і контекст літератури” (Анастасьєв 1982). Якщо роман „Регтайм” – об'єктивна, „авторська” розповідь, то „Озеро Гагари” – монолог героя, оповідь від першої особи. У „Регтаймі” – чіткість, предметність ситуацій, осіб, подій, а в „Озері Гагари” – свавільний потік асоціацій, невизначеність, розвідка. „Новаторство полягало у тому, що поширений стиль «нового журналізму» був об'єднаний з такою ж поширеною манерою «ретро»” (Анастасьєв 1982: с. 144), – зазначає критик про роман „Регтайм”. „Острів Гагари” – створення цілісної, не обмеженої в часі картини, в центрі якої має бути головний образ, невичерпна повнота життя. М. Анастасьєв справедливо підмічає характерні особливості творів та зіставляє їх як два окремих романи одного письменника на фоні літературного процесу.

Нашою метою буде простежити еволюцію творчого методу Доктороу. Між виходом у світ романів – п'ять років: „Регтайм” опубліковано у 1975, „Острів Гагари” – 1980 році. У обох творах спільним є мотив дороги, шляху, втрата або її відсутність свого власного дому, затишку, тепла, родинного вогнища. Роман „Регтайм” поєднує літературу і музику, а „Острів Гагари” – прозу та поезію. Це зовсім різні твори за структурою, побудовою та обсягом подачі подій. У „Регтаймі” Доктороу показав абсурдність індивідуального терору, соціальні протиріччя, дух епохи. У „Озері

Гагари” акценти зміщено у сторону індивідуального світосприйняття. Недаремно у літературі відмічається звуженість, обмеженість оповіді від першої особи. Але Доктороу виступає у романі „Озеро Гагари” як художник, якого цікавить, передусім, психологія особистості, внутрішнього „я”, світосприйняття крізь призму окремої людини, що, природно, відображається й у засобах досягнення мети. „Озеро Гагари” написано незвично, тут прозові уривки перемежуються з поетичним текстом, що не має рими, але передає гаму почуттів: за межею смутку і печалі, де смерть і життя поряд.

„Регтайм” – це вдала спроба передати засобами літератури певний музичний стиль виконання. У „Озері Гагари” центральним стає символ: озеро, схоже на дзеркало. Подібно до того, як у романі „Регтайм” один із основних персонажів Колхаус Уокер-молодший – музикант, так у романі „Озеро Гагари” з’являється Воррен Пенфілд, поет. Роман „Регтайм” рясніє зображеннями видатних постатей того часу. У творі про Озеро Гагари видатні особистості стають одними із центральних персонажів. Певні паралелі спостерігаються в іменах окремих осіб: Джозеф Коженювський – це справжнє ім’я Джозефа Конрада. Перехід від прози до верлібру може виділятися або не виділятися графічно.

У романі „Регтайм” реальні історичні постаті, як-от анархістка Емма Голдман, виконують епізодичну роль і з розвитком сюжету зникають, деякі лише згадуються. Увесь роман „Озеро Гагари” побудовано на зображенні життєвого шляху одного з головних персонажів – Джозефа Коженювського.

Порівняння роману „Озеро Гагари”, але вже з іншими творами письменника, здійснює О. Зверєв, стверджуючи, що у ньому багато нового. (Зверєв 1984: с. 227). Для Доктороу не були важливі історичні потрясіння, він уловив та показав „течію буденності”. Персонажі „Регтайму” позбавлені імен та облич (Тятя, Молодший Брат Матері). Натомість у романі „Озеро Гагари” зображено час „великої депресії” у 30-ті роки. Основні персонажі Джо Коженювський та Воррен Пенфілд – вихідці з робітничого середовища. Мільйонер Беннет схожий на автомобільного короля Форда, а Пенфілд – на відомого поета Едвіна Естміна Камінгса.

Е. Л. Доктороу й сам відчув недовершеність того ракурсу зображення, який був стрижневим у романі „Регтайм”. Він спробував більш опукло окреслити характер головного героя твору й для цього застосував випробувані засоби „потоків свідомості”, –

вказує Зверев (Зверев 1984: с. 227–228).

На думку критика, образ Джо Коженювського більш чітко виписано, ніж усі реальні та видумані персонажі роману „Регтайм”. Автор робить висновок про те, що у книжці „Острів Гагари” за типом відкрилася індивідуальність. Повністю погоджуємося з тим, що при цьому одразу ж збіднюється загальний план.

У романі „Острів Гагари” майже до кожного персонажа подається біографічна довідка: Лусінда Бейлі Беннет, народилася у сім’ї заступника державного секретаря США, почесна льотчиця авіації ВМС США, пропала безвісти 1937 р. під час польоту над Тихим океаном при спробі кругосвітнього перельоту; Томас Крапо, він же Томмі-Король; Клара Лукач, подруга гангстера Томмі-Короля. Короткою біографічною довідкою завершується і сам роман „Озеро Гагари”. З неї читач дізнається, що Джозеф Коженювський стає власником Озера Гагари. Кінець, як і початок, вважається сильною позицією твору.

Е. Л. Доктороу був експериментатором та новатором у літературі. Його творчість мала великий вплив на розвиток літературного процесу. Образи, створені його уявою, надовго залишаються у пам’яті. Декількома штрихами він міг створити цілісну картину, переглянув увесь арсенал засобів літератури та стилю і залишив після себе неповторну музику регтайму в художньому творі, зобразив жорстокість гангстерського світу, прагнення до кращого, справедливого майбутнього. Перспективою дослідження може стати зіставлення романів Доктороу та інших, близьких до митця, письменників: Курта Воннегута та Дос Пассоса.

Анастасьєв, М. (1982). Текст роману і контекст літератури. *Всесвіт*, № 2, с. 144–147.

Доктороу, Е. Л. (1982). Про себе і про літературну творчість [Бесіда з американським письменником. Записав Г. Міллс. З англ. пер. М. Пінчевський]. *Всесвіт*, № 1, с. 150–153.

- Доктороу, Е. Л. (1984). *Озеро Гагари*. Пер. з англ. М. Пінчевського. Київ : Дніпро, 230 с.
- Доктороу, Э. Л. (1986). Мифы общества [Беседа с американским писателем. Записал С. Бэлза]. *Литературная газета*, 24 сентября, № 39, с. 15.
- Доктороу, Э. Л. (1988a). Жизнь поэтов. Пер. с англ. В. Воронина. *Иностранная литература*, № 5, с. 103–145.
- Доктороу, Э. Л. (1988b). Пафос нашего призвания. Пер. с англ. М. Дубровской. *Иностранная литература*, № 2, с. 218–222.
- Доктороу, Э. Л. (2004). Дом на равнине. Пер. с англ. О. Федосеевой. *Иностранная литература*, № 10, с. 54–70.
- Засурский, Я. (1978). Популярный роман и музыка истории. *Иностранная литература*, № 10, с. 182–185.
- Зверев, А. (1988). Необходимый скепсис. *Иностранная литература*, № 2, с. 227–233.
- Зверев, А. (1990). Постигая „интраисторию”. В: Доктороу, Э. Л. *Всемирная выставка*. Пер. с англ. В. Бошняка. Москва : Радуга, с. 330–334.
- Зверев, О. (1984). Післямова. В: Доктороу, Е. Л. *Озеро Гагари*. Пер. з англ. М. Пінчевського. Київ : Дніпро, с. 222–229.
- Королева, И. и Шейнкер, В. (1985). Роман Э. Л. Доктороу „Регтайм” и музыка. В: *Национальная специфика произведений зарубежной литературы XIX–XX веков*. Иваново : Ивановский ГУ, с. 142–153.
- Пінчевський, М. (1982). Сумна історія (нотатки перекладача). *Всесвіт*, № 2, с. 147–149.
- Ткаченко, А. (1992). Легенды реальности. *Юность*, № 3, с. 80–81.
- Dostorow, E. L. (2003). *Ragtime*. Авт. вступ. ст. та комент. Є. Бондаренко. Харків : Ранок – НТ, 320 с.

E. L. DOCTOROW'S CREATIVE METHOD EVOLUTION

Lesia Hladkoskok

orcid.org/0000-0002-6447-4729

l.hladkoskok@chnu.edu.ua

*Department of Foreign Languages for the Colleges of Humanitarian Sciences
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2 Kotsiubynsky str., 58002, Chernivtsi, Ukraine*

Iryna Muradkhanian

orcid.org/0000-0003-4677-0986

i.muradhanyan@chnu.edu.ua

*Department of Foreign Languages for the Colleges of Humanitarian Sciences
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2 Kotsiubynsky str., 58002, Chernivtsi, Ukraine*

Halyna Semen

orcid.org/0000-0001-7050-3357

sunny.day8820@gmail.com

Chernivtsi, Ukraine

Abstract. Edgar Lawrence Doctorow (1931–2015) is the American prose writer, in the literary heritage of whom one finds 12 novels, 4 of which had screen versions, 3 volumes of short stories and 1 stage drama, an editor and a scientist. The writer provided more than once a self-commentary to his creative works, his interviews became the indispensable source of his works' understanding. Doctorow consistently wrestled the traditional approach to literature. Many a researcher turned to his literary heritage. The examination of the Doctorow's creative method evolution was carried out in two stages. First the main characteristic features of the literary works were singled out, later on by means of the comparative method the two main novels "Ragtime" and "Loon's Lake" correlation from the point of view of the writer's depiction evolution was carried out. The characteristic features of the novels are violated chronology, combining of reality with the invented, depicting the protagonists at the moment of the greatest changes, different arts genres fusion manifested in style, excessive fascination with the naturalistic details. The novel "Ragtime" is an objective, author's narration, "Loon Lake" is the monologue of the I-form narrator. In "Ragtime" the prose writer combined the style of "new journalism" with "retro". "Loon Lake" is an attempt to create the main image, render the inexhaustibility of the plenitude of life. In the novel "Ragtime" literature is melted with music, whereas in "Loon Lake" prose is melted with poetry of vers libre.

Keywords: evolution; method of creating; E. L. Doctorow; types of narration; self-commentary; comparative method.

References

- Anastasiev, M. (1982). Tekst romanu i kontekst literatury [Text of the novel and literary context]. *Vsesvit*, no. 2, pp. 144–147. (in Ukrainian).
- Doctorow, E. L. (1982). Pro sebe i pro literaturnu tvorchist' [About himself and his literary activity]. *Vsesvit*, no. 1, pp. 150–153. (in Ukrainian).
- Doctorow, E. L. (1984). *Ozero Hahary* [Loon Lake]. Translated from the English by M. Pinchevsky. Kyiv : Dnipro, 230 p. (in Ukrainian).
- Doctorow, E. L. (1986). Mify obshchestva [The myths of the society]. *Literaturnaia gazeta*, 24 September, no. 39, p. 15. (in Russian).
- Doctorow, E. L. (1988a). Zhizn' poetov [The Life of the Poets]. Translated from the English by V. Voronin. *Inostrannaia literatura*, no. 5, pp. 103–145. (in Russian).
- Doctorow, E. L. (1988b). Pafos nashego prizvaniia [The Pathos of our Vocation]. Translated from the English by M. Dubrovska. *Inostrannaia literatura*, no. 2, pp. 218–282. (in Russian).

- Doctorow, E. L. (2004). *Dom na ravnine* [A House on the Plains]. Translated from the English by O. Feedoseeva. *Inostrannaia literatura*, no. 10, pp. 54–70. (in Russian).
- Zasursky, Ya. (1978). Populiarnyi roman i muzyka istorii [Popular novel and music of history]. *Inostrannaia literatura*, no. 10, pp. 182–185. (in Russian).
- Zverev, A. (1988). Neobkhodimy skopsis [Necessary skepticism]. *Inostrannaia literatura*, no. 2, pp. 227–233. (in Russian).
- Zverev, A. (1990). Postigaia “intraistoriiu” [Mastering “intrahistory”]. In: Doctorow, E. L. *Vsemirnaia vystavka*. Moscow : Raduga, pp. 330–334. (in Russian).
- Zverev, A. (1984). Pisliamova [The afterword]. In: Doctorow, E. L. *Ozero Hahary*. Translated from the English by M. Pinchevsky. Kyiv : Dnipro, pp. 222–229. (in Ukrainian).
- Koroleva, I. and Sheinker, V. (1985). Roman E. L. Doktorou “Regtaim” i muzyka [E. L. Doctorow’s novel “Ragtime” and music]. In: *Natsional’naia spetsifika proizvedenii zarubezhnoi literatury XIX–XX vekov*. Ivanovo : Ivanovskii GU, pp. 142–153. (in Russian).
- Pinchevsky, M. (1982). Sumna istoriia (notatky perekladacha) [A sad story (notes of the translator)]. *Vsesvit*, no. 2, pp. 147–149. (in Ukrainian).
- Tkachenko, A. (1992). Legendy real’nosti [Legends of reality]. *Iunost’*, no. 3, pp. 80–81. (in Russian).
- Doctorow, E. L. (2003). *Ragtime*. Kharkiv : Ranok – NT, 320 p.

Suggested citation

Hladkoskok, L., Muradkhanian, I. and Semen, H. (2022). Evoliutsiia tvorchoho metodu E. L. Doktorou [E. L. Doctorow’s Creative Method Evolution]. *Pitannâ literaturoznavstva*, no. 106, pp. 51–63. (in Ukrainian).
<http://doi.org/10.31861/pytlit2022.106.051>

Стаття надійшла до редакції 6.12.2022 р.
Стаття прийнята до друку 25.12.2022 р.